

نحوه نگارش پروپوزال

اهمیت تحقیق و پژوهش

تحقیق و پژوهش نیروی محرک توسعه پایدار در تمامی حوزه های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و ... است.

پژوهش، محقق و پژوهشگر را بر آن می دارد تا به جستجوی حقیقت بپردازد و از تعصب و مطلق گرایی بپرهیزد.

تحقیق و پژوهش، عنصر نجات دهنده انسان و عامل بلوغ و دست یافتن وی به زندگی آرمانی است.

پژوهشگری زاینده فطرت پرسشگر انسان و در ذات او نهادینه است.

اهمیت تحقیق و پژوهش

تصمیم گیری و عمل بر مبنای پژوهش از اتلاف منابع و امکانات جلوگیری کرده و با افزایش دقت و سرعت باعث بهبود بهره وری در حوزه های مختلف کاری می شود.

پژوهش مولد علم است و باعث رشد شتابان علم می شود.

همانطور که فردوسی می سراید: توانا بود هر که دانا بود، اساس قدرت علم و دانایی است و نظریه پردازان امروز دنیا نیز معتقدند: قدرت = دانایی .

تقویت روحیه کار گروهی و استفاده از مشاوران

پروپوزال

- پروپوزال چیست؟
- چرا باید پروپوزال نوشت؟
- اجزای یک پروپوزال کدامند؟

- لیستی از تمام **مراحل تحقیق** و اقدامات لازم در جهت رسیدن به هدف پژوهش را فراهم می آورد .
- **اولین قدم برای شروع** یک طرح تحقیقاتی است در **انسجام اهداف و فرضیات** و روش کار به محقق کمک می کند.

- محقق را به سوی **رفع نواقص** و به خصوص خطاهای تحقیق خود قبل از شروع پژوهش سوق می دهد.

- امکان **برآورد هزینه ها و زمان** لازم برای اجرای طرح را جهت سازمان حمایت کننده تحقیق فراهم می نماید.

دلایل توجیهی تهیه طرح تحقیق:

(۱) تسهیل برنامه‌ریزی اجرایی تحقیق.

(۲) کسب حمایت دیگران.

(۳) آگاه کردن کسانی که در تصویب طرح موثرند.

دلایل تسهیل برنامه‌ریزی اجرایی تحقیق

- ۱) ترتیب زمانی هر فعالیت را مشخص می‌کند.
- ۲) مشخص می‌کند که چه فعالیت‌هایی در عرض یکدیگر و به موازات هم باید انجام پذیرد.
- ۳) طرح باعث می‌گردد که محقق تصویری کامل از مجموعه اقدامات و امور مربوط به پژوهش علمی را تهیه کند.
- ۴) باعث می‌شود تا فهرست کاملی از کلیه نیازهای بودجه‌ای، نیروی انسانی، وسایل و امکانات که برای تحقیق لازم است فراهم شود.
- ۵) از سرگردانی و بلا تکلیفی در انجام بعضی از مراحل و امور مربوط به طرح جلوگیری به عمل می‌آورد.

کسب حمایت دیگران

محقق در هر نوع تحقیق نیازمند مساعدت و کمک افراد یا موسسات دیگر است.

این کمکها ممکن است مالی و بودجه‌ای یا صدور مجوز و مساعدتهای گوناگون باشد.

تهیه طرح اولیه یا طرح کلی تحقیق

شما ممکن است ایده های خوب و روشنی در خصوص مفاهیم کلیدی، مسائل و زمینه های مرتبط با تحقیق تان داشته باشید.

اما آیا تصویر روشنی از کل پروژه تحقیق هم دارید؟

انسجام نوشته‌ها

▶ صرف نظر از این که برای چه کسی می‌نویسید، **سبک نوشته** باید منسجم و یکدست باشد.

▶ **تغییر سبک در جاها یا** فصول مختلف به هر منظوری که باشد، معمولاً خواننده را گیج می‌کند و در نتیجه باید از آن پرهیز کرد.

▶ چنانچه گزارش را **به صورت سوم شخص** و به سبکی رسمی نوشته‌اید، تبدیل ناگهانی آن به اول شخص و غیر رسمی عاقلانه نخواهد بود.

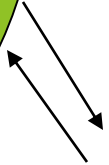
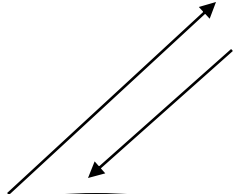
اجزای طرح تحقیق

- ۱) سوال اصلی تحقیق و بیان مسئله.
- ۲) سوابق و ادبیات مربوط.
- ۳) اهداف تحقیق.
- ۴) فرضیه‌ها.
- ۵) نوع تحقیق.
- ۶) جامعه آماری.
- ۷) حجم نمونه و روش نمونه‌گیری.
- ۸) روش گردآوری داده‌ها.
- ۹) ابزار گردآوری داده‌ها.
- ۱۰) روش تحلیل داده‌ها.
- ۱۱) زمان و طول مدت اجرای تحقیق.
- ۱۲) مدیر و عوامل اجرایی تحقیق.
- ۱۳) هزینه‌های تحقیق.
- ۱۴) ابزارها، وسایل و شرایط مورد نیاز تحقیق.
- ۱۵) مشکلات و تنگناهای احتمالی تحقیق.
- ۱۶) تعریف واژگان و اصطلاحات اختصاصی طرح.
- ۱۷) فهرست منابع و ماخذ تحقیق.
- ۱۸) ضمائم.

نياز به

انتخاب موضوع تحقيق

آغاز تحقیق

جان دیوئی معتقد است: "اولین مرحله تحقیق احساس وجود یک مشکل است؛ به این معنی که پژوهشگر در کار خویش با مانع یا مشکلی روبرو شده است، در حل آن ابهام یا تردید دارد و نمی تواند در مقابل آن ساکت بماند."

مسأله:

- **مسأله یا مشکل** پدیده ای است غیرعادی، که در روند کار سیستم وجود دارد و چون اخلال و بی نظمی ایجاد می کند سبب افت یا کاهش کمی و کیفی جریان کارها و بازده سیستم می گردد.
- **مسأله یا مشکل** عبارت است از شکاف بین وضعیت موجود و آنچه باید باشد. (GAP)

روش های پیدا کردن مساله

• نیازسنجی

- مصاحبه افراد کلیدی
- مصاحبه گروهی
- مصاحبه جمعی
- مشاهده مستقیم

روش های پیدا کردن مساله (ادامه)

- استفاده از تجارب
- استنتاج از نظریه ها و فرضیه ها
- استفاده از متون درسی و مجلات تخصصی
- دولت ها ، دانشگاه ها و موسسات پژوهشی خصوصی

مثال

تصور نمائید کارشناس بهداشت محیط شهر هستید.

▶ پزشک مرکز مراجعه ۲۰ نفر از اهالی را با علائم اسهال و استفراغ به شما اعلام می کند.

▶ حال شما تلاش خواهید کرد تا علت/علتها را بیابید.

▶ بنابراین به جستجو می پردازید تا مشکل اصلی ابتلای افراد به اسهال را پیدا کنید و با انجام اقدام مناسب بهداشتی آن را رفع نمایید.

• مشکل:

- بروز بیش از حد انتظار اسهال در شهر

• پرسش:

- راه های احتمالی ابتلای افراد به بیماری کدامند؟

- انجام بررسی عینی و آزمایشگاهی مواد غذایی یا آب آلوده

- انجام اقدام بهداشتی و پیشگیری مناسب

• عنوان:

- بررسی علل ابتلای اهالی شهر به بیماری اسهال

معیار های انتخاب موضوع تحقیق

❖ متناسب با علایق و توانمندی

❖ مناسبت داشته باشد

❖ تکراری نباشد

❖ قابلیت اجرا داشته باشد

❖ کاربردی و مناسب با زمان

❖ مقرون به صرفه

ویژگیهای عنوان خوب

در هنگام نوشتن عنوان باید خصوصیات را که برای یک عنوان خوب برشمرده می‌شوند در نظر گرفت.

۱- کاملاً **گویا**، ساده و روشن و **غیر گیج کننده** باشد. از کلمات **کوتاه**، **رسا** و در حد امکان از یک **زبان** استفاده شود.

۲- با **حداقل** تعداد کلمات نوشته شود. (۸-۱۵ کلمه ، پرهیز از کلمات اضافه)

۳- از اختصارات که ممکن است مخفف عبارات مختلفی باشند پرهیز شود.

ویژگیهای عنوان خوب

- ۴- در عنوان دقیقا " آنچه محقق بدنبال تعیین آن است بیان شود.
- ۵- سعی شود دامنه تحقیق **محدود** در نظر گرفته شود.
- ۶- از **معادل‌های مصطلح فارسی** به جای کلمات لاتین استفاده شود.
- ۷- به صورت استفهام و نفی استفاده نشود. (بلکه به صورت جمله **مثبت و خبری**)
- ۸- بدون بار و جهت گیری باشد.
- ۹- در تحقیقات **توصیفی بیان مکان و زمان تحقیق** در عنوان ضرورت دارد.
- ۱۰- متناسب با طراحی و روش مطالعه تدوین شود.

بيان مسأله

Problem Statement

خصوصیات بیان مساله (۱)

- ▶ **کوتاه و مختصر و مفید** بودن، گاه بیان می شود که حداکثر ۷۰۰ کلمه باشد؛ اگرچه واقعا نوشتن بیان مساله در این اندازه برای بسیاری از موضوعات تقریباً غیر ممکن است.
- ▶ **همبستگی و انسجام مطالب** در بیان مساله بسیار مهم است. پراکنده گویی و عدم وجود ارتباط منطقی بین قسمت های مختلف بیان مساله امری بسیار رایج است. زمانی می توان بیان نمود که انسجام کافی وجود دارد که حذف و یا جابجایی حتی یک پاراگراف باعث دشوار شدن درک مطالب شود.
- بیان مساله خوب از **یک کل** شروع شده و به تدریج به جزئیات می پردازد. شروع از یک کل باعث جذابیت بیشتر متن و جلب بهتر توجه می شود.
- استفاده از منابع و مستندات باید در راستای تبیین بهتر و دقیقتر موضوع و برای نشان دادن اهمیت کار باشد و نشان دهد که موضوع مورد پژوهش **چه خلا علمی** را پر خواهد نمود. استفاده زیاد از منابع توصیه نمی شود. همچنین انشای روان بیان مساله نباید تحت تاثیر منابع قرار گرفته و به نظر برسد که متن دارای گسست های معنایی و انشایی است.

خصوصیات بیان مساله (ادامه)

▶ حتماً باید **کلمات و مصادیق جدیدی** که در منشور تحقیق زیاد مورد استفاده قرار می گیرد و یا کلماتی که اختصاصاً شما برای تحقیق خود ساخته اید را در بیان مساله وارد نمایید.

▶ پاراگراف آخر بیان مساله باید روشن و دقیق **هدف عالی و نهایی** تحقیق را بیان نماید. البته ممکن است این پاراگراف شباهت زیادی با هدف کاربردی تحقیق بیابد که ایرادی ندارد ولی شما در این پاراگراف فضای بیشتری دارید تا هدف را در قالب عبارات و جملات مبسوط تری بیان نمایید.

شما می توانید در بیان مساله :

- از **اشکال استفاده نمایید** تا موضوع را بهتر شرح دهید.
- آوردن **نمودارهای مختلف** به خصوص در جهت باز نمودن ابعاد تحقیق و تبیین دقیق موضوع مانند **conceptual framework** توصیه می شود.
- حتی می توانید از **جداول** استفاده نمایید.
- منابع زیاد و متعدد به صورت عمومی توصیه نمی شود. به **صورت عرف ۲۰ تا ۳۰** منبع کافی است

بیان مسأله زمانی کامل است که به سؤالات زیر پاسخ دهد:

۱. موضوع چیست و چه چیز باید مطالعه شود؟
(تعریف موضوع، اطلاعات، میزان و شدت مشکل، پیامدهای آن)
۲. علت انتخاب موضوع چیست؟ (اهمیت و ضرورت)
۳. نتایج آن چه فایده ای دارد؟ (فواید)
۴. چه اطلاعاتی هم اکنون در دسترس است؟ (چه مطالعاتی انجام شده است)
۵. در صورتی که مطالعه مشابه ای انجام شده است چرا شما می خواهید تکرار کنید؟

بیان مسأله موجب :

- متمرکز نمودن حیطة عمل طرح
- پروراندن طرح تحقیقاتی (اهداف ، فرضیات، روش اجراء و غیره)
- آشنایی بیشتر محقق با ابعاد مشکل
- اهمیت موضوع تحقیق برای دیگران و فواید نتایج آن مشخص تر شود
- در ارائه طرح و نتایج آن به سازمانهای مربوط مفید است.

مرور ادبیات و سوابق تحقیق

Literature Review

چرا بررسی متون.....

- ▶ جلوگیری از دوباره کاری
- ▶ دستیابی به یافته های دیگران
- ▶ آشنایی با روش کار دیگران
- ▶ تامین دلائل علمی جهت مطالعه فوق

فواید بررسی متون

- ▶ انتخاب عنوان مناسب
- ▶ بیان مسئله و تأمین دلائل آن
- ▶ آمار و ارقام پشتیبانی از ضرورت تحقیق
- ▶ بیان پیشینه قبلی مطالعه و خلاء موجود
- ▶ شناسایی روش و طرح مناسب برای تحقیق
- ▶ انتخاب روش و ابزار گرد آوری اطلاعات

منابع مورد استفاده می توانند:

- ۱- کتب موجود در کتابخانه
- ۲- INDEX مربوط به نشریات یا کتابشناسی
- ۳- چکیده ها و خلاصه ها
- ۴- منابع کامپیوتری مانند MEDLINE
- ۵- فهرست منابع انتهایی کتب یا مقالات
- ۶- پایان نامه ها و منابع آن
- ۷- روزنامه ها و مجلات غیر علمی
- ۸- گزارشات سازمانها و آمارهای مربوطه
- ۹- آمارهای ملی، مملکتی، منطقه ای
- ۱۰- نظریات متخصصین
- ۱۱- آژانسهای معتبر WHO-UNICEF

اهداف تحقيق

اهداف تحقیق

- ▶ اهداف افقی است که محقق در نهایت می خواهد به آن برسد .
- ▶ اهداف در چارچوب تحقیق است .
- ▶ هدف ، نتیجه گیری است که مطالعه در نهایت به آن می خواهد برسد.

طریقه نوشتن اهداف:

۱. از افعال اقدامی مانند: تعیین کردن ، محاسبه کردن و یا مقایسه کردن استفاده می شود.
۲. ترکیبی نباشد ، عناصر باید جدا نوشته شوند ، هر چه اهداف مشخص تر باشد ، زودتر به نتیجه می رسیم .

انواع اهداف

- ▶ **هدف کلی** : هدف کلی در قالب عبارت یا یک جمله رسا و قابل فهم بیان می شود.
- ▶ **اهداف ویژه** (هدف کلی پژوهش را می توان به اهداف کوچکتر (ویژه - اختصاصی) تقسیم کرد)
- ▶ **هدف کاربردی** (هدف کاربردی به ما می گوید، فایده حاصل از پژوهش برای چیست؟)

مثال در خصوص اهداف

عنوان: بررسی رابطه بین مصرف فست فود با خطر ابتلا به سکته قلبی در شهر بندرعباس در سال ۱۴۰۰

هدف کلی: تعیین رابطه بین مصرف فست فود با خطر بروز سکته قلبی در شهر بندرعباس در سال ۱۴۰۰

اهداف جزئی یا اختصاصی

تعیین میزان مصرف فست فود در افرادی که سکته قلبی نموده اند

تعیین میزان مصرف فست فود در افرادی که سکته قلبی ننموده اند

مقایسه میزان مصرف فست فود در دو گروه فوق

هدف کاربردی: با دانستن میزان ارتباط شاید بتوان توصیه های پیشگیرانه بهتری برای کاهش خطر بروز

سکته قلبی ارائه داد

تعیین میزان ارتباط فوق الذکر بر اساس زیر گروههای مختلف سنی و جنسی

تعیین میزان ارتباط فوق الذکر بر حسب میزان و نوع فست فود مورد مصرف

تعیین میزان ارتباط فوق الذکر بر حسب سایر متغیرهای تاثیرگذار مانند میزان فعالیت بدنی و مصرف سیگار

متغیرها

- ▶ قابل اندازه گیری بوده
- ▶ و می تواند مقادیر مختلفی بپذیرد
- ▶ **متغیر:** موجودیتی که تغییر می کند.

VARIABLE

انواع متغیر

▶ **متغیر کمی:** آن متغیری است که با عدد نمایش داده می شود.

✓ **متغیر کمی پیوسته** مقادیر کسری را می پذیرد.

✓ **متغیر کمی گسسته** مقادیر کسری را نمی پذیرد.

▶ **متغیر کیفی:** این متغیری است که کیفیت صفات با آن معرفی می شود.

دسته بندی متغیر ها از نظر نقش:

۱. **متغیر مستقل:** متغیری است که محقق تاثیر آن را بر سایر متغیرها مورد سنجش قرار می دهد.
۲. **متغیر وابسته:** متغیری است که متغیر مستقل بر روی آن اثر می کنند.
۳. **متغیر تعدیل کننده:** متغیر کیفی یا کمی است که جهت یا میزان رابطه میان متغیرهای مستقل و وابسته را تحت تاثیر قرار می دهد.
۴. **متغیر کنترل:** در یک تحقیق، پژوهشگر نمی تواند تاثیر تمام متغیرها را بر یکدیگر مطالعه کند لذا باید برخی متغیرها را کنترل کرده و آنها را خنثی نماید.
۵. **متغیر مداخله گر:** متغیری است که محقق برای استنتاج از نحوه تاثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته مورد نظر قرار می دهد.

سؤالات و فرضيات

سؤالات و فرضیات

▶ بعنوان یک اصل برای هر هدف توصیفی، یک سؤال پژوهشی و برای هر هدف تحلیلی، یک فرضیه پژوهشی باید مطرح کرد.

▶ تعداد سؤالات و فرضیات با تعداد اهداف جزئی برابر باید باشد.

سوال تحقیق

▶ عبارت روشن و دقیقی است که به صورت پرسشی مطرح می شود و معمولا یک یا دو متغیر را در برمیگیرد.

▶ سوال معمولا در مورد چگونگی وضعیت یک متغیر و یا مقایسه دو متغیر مطرح می شود.

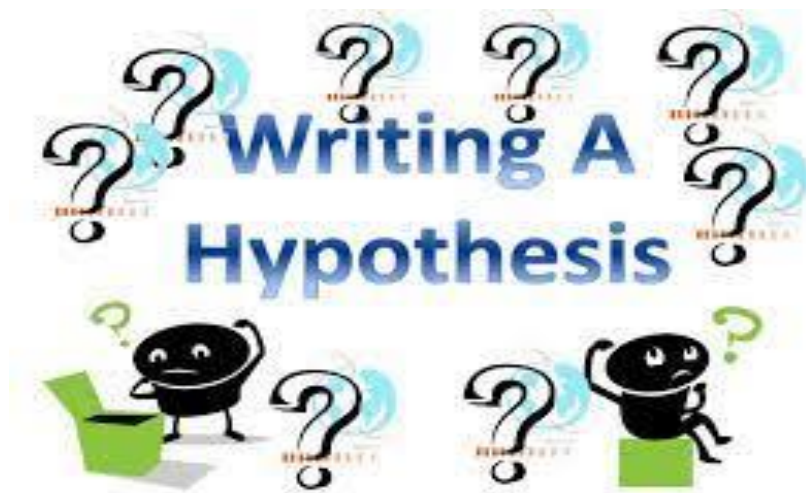
فرضیات

▶ یک بیانیه حدسی و احتمالی درباره چگونگی روابط بین چند متغیر

▶ حدسی موقتی است که درست بودن یا نبودن آن باید آزمایش شود.

فرضیه به صورت جمله **خبری** مطرح می شود و بیانگر نتایجی است که محقق انتظار دارد و احتمال می دهد در ادامه به آن برسد.

یک فرضیه هیچ **گواه اثبات یا ابطال** نمی شود، بلکه براساس داده های بدست آمده فقط تأیید یا رد می شود.

روش شناسی تحقیق

مطالعات اوليه: ▶

Descriptive : توصيفي ▶

Analytic : تحليلي ▶

مطالعات ثانويه: ▶

Narrative : روايتي ▶

systematic : نظام مند ▶

انواع مطالعات (اولیه)

- گزارش موردی بیمار (Case Report) ▶
- سری‌های بیماران (Case Series) ▶
- مطالعه‌های مقطعی (Cross Sectional Studies) ▶
- مطالعه‌های اکولوژیک (Ecologic Studies) ▶
- مطالعه‌های مورد شاهدی (Case Control Studies) ▶
- مطالعه‌های هم‌گروهی (Cohort Studies) ▶
- مطالعه‌های تجربی (Experimental Studies) ▶
- مطالعه‌های شبه‌تجربی (Quasi-Experimental Studies) ▶
- کارآزمایی‌های بالینی (Clinical Trials) ▶
- کارآزمایی‌های جامعه‌ای (Community Trials) ▶

انواع مطالعات

توصیفی

تحلیلی

گزارش مورد

گزارش موارد

اکولوژیک

مقطعی

مشاهده ای

کوهورت

مورد شاهی

مداخله ای

کار آزمایی بالینی

کار آزمایی میدانی

کار آزمایی اجتماعی

انواع مطالعات

▶ مطالعه‌های توصیفی

▶ مطالعه‌هایی هستند که پژوهشگر تنها وضعیت یک متغیر را بررسی کرده یا وضعیت چند متغیر را بدون در نظر گرفتن ارتباط آنها با یکدیگر بررسی می‌کند.

▶ مطالعه‌های تحلیلی

▶ مطالعه‌هایی هستند که پژوهشگر به ارتباط بین دو یا چند متغیر پرداخته و هدف تعیین این ارتباط است.

انواع مطالعات توصیفی

- گزارش مورد (بیمار) Case Report
- مجموعه مورد Case Series
- مقطعی Cross-sectional
- اکولوژیک Ecological

اهمیت مطالعات توصیفی در چیست؟

- ▶ این مطالعات در شروع کشف یک پدیده‌ی سلامتی در هر منطقه یا هر گروه اهمیت زیادی دارند.
- ▶ هر مطالعه‌ی تحلیلی دارای بخش، یا بخش‌های توصیفی است که بدون انجام آن بخش‌ها رسیدن به نتیجه‌گیری صحیح ممکن نمی‌باشد. هرچند ممکن است بخش‌های توصیفی این مطالعه تنها در حد خود آن مطالعه ارزش داشته باشد.
- ▶ هدف معمولاً توصیف الگوها و روندها است.
- ▶ به فرضیه‌سازی (Hypothesis Generation) کمک می‌کنند.
- ▶ به برنامه ریزی کمک می‌کنند.
- ▶ به اندازه‌گیری فراوانی وقوع بیماری و پیامدهای دیگر سلامتی می‌پردازند.

مزایای مطالعات Case Report و Case Series

- به محقق اجازه می‌دهد که بیماریهای جدید را توصیف کند.
- امکان توصیف پیامدهای همراه با بیماریهای نادر را فراهم می‌کند.
- چون شرح جزء به جزء می‌دهند به روشن ساختن مکانیزمهای بیماری و درمان کمک می‌کند.

مطالعات مقطعی (Cross-sectional) (studies

این مطالعات معمولاً بر روی نمونه‌های تصادفی از گروه تعریف شده‌ی اصلی انجام می‌گیرد.

این مطالعات توانایی تعیین شیوع نقطه‌ای یک پدیده را در جامعه دارند.

بررسی افراد یک جمعیت (هر فرد فقط یک بار بررسی می‌شود)

متداولتر از سایر مطالعات است

مطالعه مقطعی که به عنوان مطالعه «شیوع» نیز خوانده می‌شود، معمولاً شامل یک نمونه گیری تصادفی از جمعیت هدف است.

در مرحله بعد فراوانی بیماری و وضعیت مواجهه‌های فعلی یا قبلی افراد و سایر متغیرهای مورد علاقه محقق در این نمونه بررسی می‌شود.

مطالعه اکولوژیک یا همبستگی (Correlation study)

واحد مطالعه در این حالت «جامعه» است، نه «فرد».

ارتباط بین سطح مواجهه و فراوانی بیماری را در بین
تعدادی از جوامع بررسی و مقایسه می کند.

نقطه قوت آن در تعیین ارتباط بیماری با متغیرهایی
است که در سطح جامعه بیشتر معنی پیدا می کنند.

تقسیم‌بندی مطالعات تحلیلی

مطالعات مشاهده‌ای

▶ مطالعه‌هایی هستند که در آن پژوهش‌گر هیچ نقشی در وجود و مقدار متغیرهای مستقل و مخدوش‌کننده در بین واحدهای پژوهش ندارد.

مطالعه‌های مداخله‌ای

▶ مطالعه‌های هستند که پژوهش‌گر حداقل یک متغیر مستقل (مواجهه) را خود تعیین می‌کند.

▶ مطالعات تحلیلی به دو سؤال زیر پاسخ می

دهند:

الف) آیا ارتباط آماری بین علت و معلول وجود دارد؟

ب) اگر ارتباطی وجود دارد قدرت این ارتباط چقدر است؟

انواع مطالعات تحلیلی

Cross-sectional مقطعی ▶

Case-control مطالعه مورد شاهدهی ▶

Cohort studies مطالعه کوهورت ▶

Interventional/Experimental مطالعات تجربی ▶
studies

• مطالعه مورد شاهدهی:

• مطالعه کوهورت:

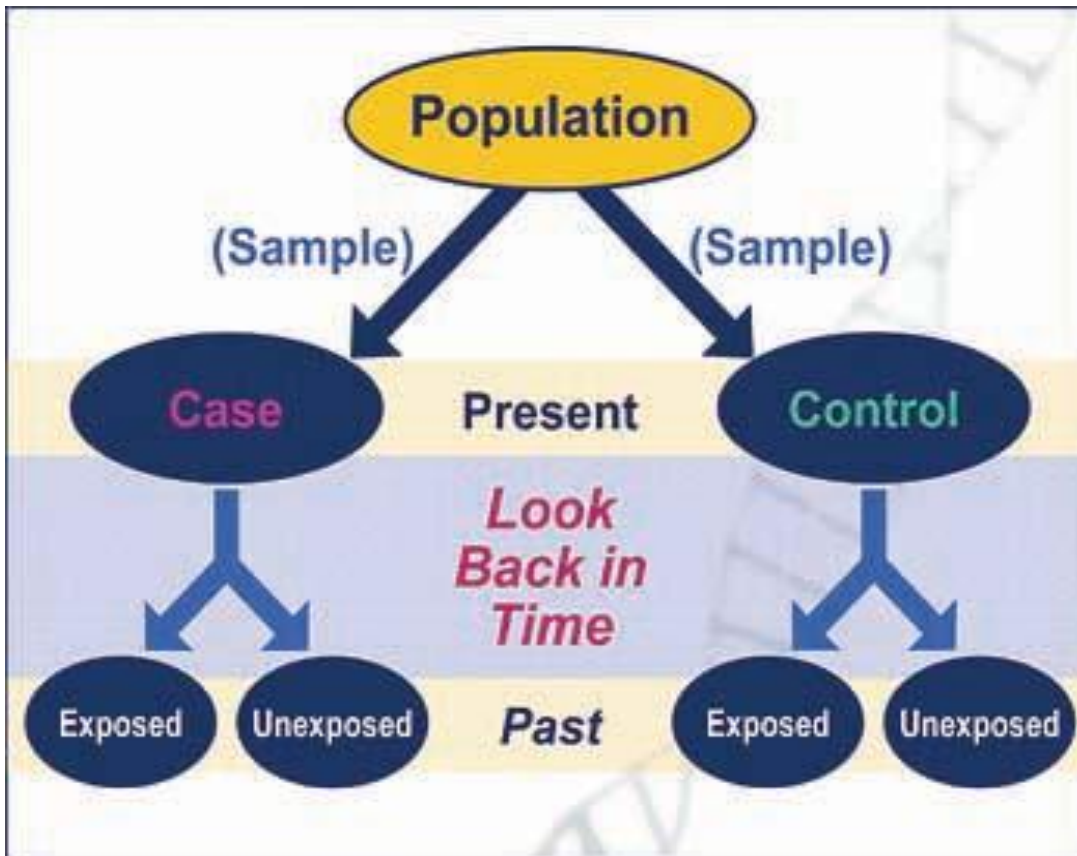
مشخصات مطالعات مورد شاهی

الف) مواجهه و بیماری هر دو قبل از شروع مطالعه رخ داده‌اند

ب) سمت و جهت مطالعه از بیماری به سوی مواجهه می‌باشد.

ج) از گروه شاهد برای رد یا قبول فرضیه استفاده می‌شود.

مطالعات مورد شاهدهی

طبقه بندی انواع کار آزمایی

▶ کار آزمایی بالینی (Randomized Clinical Trials) : بر روی بیماران

انجام میشود.

▶ کار آزمایی میدانی (field trial) یا کار آزمایی پیشگیری:

به منظور جلوگیری از ایجاد یا گسترش یک بیماری یا پیامد سلامتی انجام

میشود. (بر روی افراد سالم انجام می شود)

▶ کار آزمایی جامعه (community trial):

بر روی دو یا چند جامعه انجام می شود و واحد درمانی آن به جای فرد،

”جامعه“ است.

جامعه آماری، روش نمونه گیری و حجم نمونه

جامعه آماری، روش نمونه گیری و حجم نمونه

▶ جامعه مورد مطالعه، جمعیتی است که مطالعه بر روی آن انجام می شود

▶ **جامعه آماری** دقیق بایستی مشخص شود که چه افراد و با چه صفاتی، جزو جامعه آماری تحقیق قرار می گیرند و در صورت داشتن اطلاعات آماری تعداد آن نیز اشاره شود.

روش نمونه گیری

سرشماری

▶ چنانچه تعداد افراد مورد مطالعه کم باشد می توان تمام افراد تحت مطالعه را در نمونه گیری آورد.

نمونه گیری

▶ اگر جامعه بزرگ است با استفاده از فرمولهای آماری درصدی از جامعه را انتخاب می کنید.

sampling methods روشهای نمونه گیری

تصادفی ساده
تصادفی طبقه‌ای
خوشه‌ای
خوشه‌ای چندمرحله‌ای

روشهای نمونه گیری تصادفی

Random sampling methods

روش نظامدار
روش در دسترس
روش هدفمند

روشهای نمونه گیری غیر تصادفی

Non Random sampling methods

نمونه آماری

- از چه روشی برای انتخاب نمونه استفاده خواهد شد.
- نمونه ها چه تعدادی می باشد.
- صفات و ویژگی های مورد انتخاب نمونه بیان شود.
- دلیل انتخاب برخی از نمونه ها بیان شود.

روش های آماری

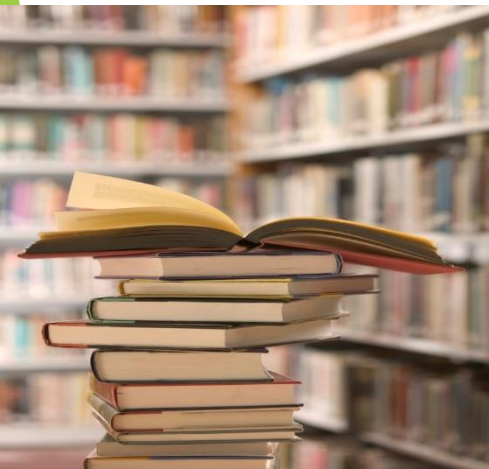
روش های آماری توصیفی

از چه آماره هایی برای تبیین و تحلیل داده ها استفاده خواهد شد.

روش های آماری استنباطی

برای آزمون گذاشتن فرضیه ها از چه آزمون های آماری استفاده خواهد شد.

دلیل استفاده از آزمون ها ذکر شود.

جمع آوری داده‌ها

ابزار تحقیق بر حسب روش و هدف تحقیق مشخص می شود.

از چه ابزارهایی برای جمع آوری داده ها استفاده خواهد شد.

- ▶ بررسی های کتابخانه ای
- ▶ کتاب، مجلات و مقالات
- ▶ اینترنت و بانک های اطلاعاتی
- ▶ پرسشنامه
- ▶ استفاده از خبرگان و صاحب نظران (مصاحبه)
- ▶ اندازه گیری و آزمایش (نوع کیت، ابزار و وسیله خاص) (مشاهده)

رایج ترین ابزار گرد آوری داده:

- ▶ **اسناد:** استفاده از مواد مکتوب به عنوان مبنای تحقیق
- ▶ **مصاحبه‌ها:** پرسش و بحث دربارهٔ موضوعات با افراد مورد نظر
- ▶ **مشاهدات:** جمع آوری داده‌ها از طریق تماشا یا شرکت کردن در فعالیتها
- ▶ **پرسشنامه‌ها:** جمع آوری داده ها از طریق سؤالات مکتوب

قلمرو پژوهش

- ❖ الف- **قلمرو موضوعی**: در طرح تحقیق حیطة موضوعی موضوع و مساله پژوهش باید بطور کلی بیان شود .
- ❖ ب- **قلمرو مکانی**: محیط پژوهش بایستی به دقت معلوم گردد که پژوهش در چه مکانی صورت می گیرد. باید دلیل انتخاب آن محیط برای انجام پژوهش مورد نظر را توضیح داد و استدلال نمود که چرا محیط انتخابی، محیط مناسبی برای انجام این پژوهش است.
- ❖ ج- **قلمرو زمانی**: با توجه به انجام پژوهش در دامنه زمانی خاصی و اهمیت زمان در جمع آوری داده ها، قلمرو زمانی به شکلی واضح و روشن مورد توجه و اشاره قرار می گیرد .

جدول زمان بندی تحقیق

عنوان فعالیت

- ▶ مطالعه مقدماتی
- ▶ طراحی پرسشنامه یا ساخت وسیله اندازه گیری یا سفارش و خرید وسایل
- ▶ جمع آوری داده ها
- ▶ ورود اطلاعات به کامپیوتر
- ▶ تحلیل داده ها
- ▶ نگارش گزارش تحقیق
- ▶ تایپ و تکثیر گزارش

طول مدت دوره (ماه)

- ▶ مدت دوره برای هر کدام از فعالیت ها
- ▶ مجموع طول دوره فعالیت

توجه به دستورالعمل سازمان مربوطه

- ▶ زمان ارائه گزارش اول طرح
- ▶ زمان ارائه گزارش دوم طرح
- ▶ زمان ارائه گزارش نهایی طرح

محدودیت های تحقیق

محدودیت های تحقیق آن دسته از عواملی هستند که در مسیر جمع آوری اطلاعات و کسب نتایج مطلوب مانع ایجاد می کند.

▶ محدودیت های در اختیار محقق

▶ محدودیت های خارج از اختیار محقق

در پناه حق باشید